

Plats och tid	Banérsalen, Djursholms slott, kl. 18.30–20.10
Ajournering	Kl. 19.28–19.40 och kl. 19.58 – 20.02
Paragrafer	109–122
Beslutande	Johanna Hornberger (M), ordförande Fredrik Pallin (L), 1:e vice ordförande Christian Hoas (M) Bigitta Sundman (M) Carina Erlandsson (M) Johan Gröndal (M) Karin Skiöld (M) Christian Ljungdahl (C) Siv Sahlström (C) Patrik Nimmerstam (C) Annika Linde (L) Jenny Åkervall (S) Sara Degrér (KD) Gun-Britt Lindström (MP) Lovisa Eriksson (C), tjug
Ersättare	Magnus Boman (M) Ulla Hurtig Nielsen (M) Robert Nibelius (M) Björn Strenger (C) Eric Skoglund (C) Olle Johansson (S) Stefan Svanström (KD)
Tjänstemän/övriga	Carina Lundberg Udelepp, kommundirektör Björn Wallgren, ekonomichef Stefan Sörpola, samhällsutvecklingsdirektör Samuel Larsson, kommunsekreterare Jonas Qvarfordt, miljösamordnare, § 111
Utses att justera	Carina Erlandsson (M)
Tid för justering	Tisdagen den 23 september, kl. 10.00.
Sekreterare	Samuel Larsson
Ordförande	Johanna Hornberger
Justerande	Carina Erlandsson

INTYG OM TILLKÄNNAGIVANDE

Justerat protokoll tillkännages på kommunens anslagstavla.

Nämnd/Styrelse	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum	2025-09-15
Datum då anslaget sätts upp	2025-09-25
Datum då anslaget tas ned	2025-10-17
Protokollets förvaringsplats	Kansliet, Djursholms slott
Intygas	Samuel Larsson

Innehållsförteckning

Ärende	Sida
Förslag till beslut.....	4
Ingående av tilläggsavtal nr 2 med överenskommelse om förändrad fastighetsreglering avseende Mörby centrum.....	5
Remissvar avseende reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa.....	6
Kommundirektören informerar	7
Anmälan av delegationsbeslut	8
Anmälningar.....	9
Övrigt	10
Redovisning av hur beviljat partistöd använts under 2024 och utbetalning av partistöd avseende 2026.....	11
Revidering av taxa för tillsyn enligt miljöbalken.....	13
Revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa avseende avgifter för detaljplanearbete	14
Svar på motion från Siv Sahlström (C) med flera om att erbjuda lönebonus till personal som har särskild efterfrågad kompetens inom bristyrken.....	16
Återtagande av planeringsinriktning för seniorbostäder i Enebyberg, Plogen 12–13	17
Minskat och förtydligat planuppdrag för Svärdet 14, 15 och 20	20
Uppdrag att ge Danderyds kommun en egen kulturkanon.....	23

§ 109

KS 2025/0044

Förslag till beslutFörteckning "Förslag till beslut 2025-09-15" anmäls.

§ 110

KS 2021/0238

Ingående av tilläggsavtal nr 2 med överenskommelse om förändrad fastighetsreglering avseende Mörby centrum

Ärende

För genomförandet av detaljplanerna i Mörby centrum (D 262 och D 257) har kommunen och Skandia (då Diligentia Köpcentrum AB och Diligentia Bostäder AB) träffat ett avtal 2013. Avtalet reglerade planerad utbyggnad av centrumanläggningen. När avtalet träffades bedömdes utbyggnadstiden till sex år. Ett tilläggsavtal träffades 2021 (tilläggsavtal nr 1) för att samordna, förtydliga och reglera delar av Skandias åtaganden enligt avtalet från 2013, med den om- och utbyggnad av allmän platsmark som kommunen skulle svara för. Genomförandet av detaljplanen för Mörby centrum (D 262) har därefter fortsatt i enlighet med tilläggsavtal nr 1. Syftet med tilläggsavtal nr 2 är att reglera frågor som rör markåtkomst och att dokumentera avvikelser från tidigare avtal på grund av ändrade förutsättningar. Avtalet från 2013 och tilläggsavtal nr 1 fortsätter att gälla om inte annat framgår av tilläggsavtal nr 2.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ingår föreslaget tilläggsavtal nr 2 med överenskommelse om fastighetsreglering avseende Mörby centrum, mellan Danderyds kommun, Skandia Köpcentrum AB och Skandia Bostäder AB.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ingår föreslaget tilläggsavtal nr 2 med överenskommelse om fastighetsreglering avseende Mörby centrum, mellan Danderyds kommun, Skandia Köpcentrum AB och Skandia Bostäder AB.

§ 111

KS 2025/0266

Remissvar avseende reviderat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa

Ärende

Danderyds kommun har beretts möjlighet att ge synpunkter på regeringens framtagna författningsförslag som tagits fram med anledning av Europaparlamentets och Rådets Direktiv (2024/2881) om luftkvalitet och renare luft i Europa. Det aktuella lagförslaget innehåller bland annat skärpta gränsvärden för ett antal luftföroreningar, skyldigheter att vid överskridanden anta luftkvalitetsplaner samt skadestånd för skada till följd av bristande antagande av sådana planer. Bedömningen är att författningsförslaget efterlever direktivet.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2025-09-15, som svar på remissen.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2025-09-15, som svar på remissen.

Expedieras

Klimat- och näringslivsdepartementet

§ 112

Kommundirektören informerar

Ekonomichef Björn Wallgren informerar om kommunens internkontroll.

§ 113

KS 2025/0036

Anmälan av delegationsbeslut

Förteckning ”Delegationsbeslut för anmälan till kommunstyrelsen 2025-09-15” anmäls.

§ 114

KS 2025/0037

Anmälningar

Förteckning ”Anmälningar till kommunstyrelsen 2025-09-15” anmäls.

§ 115

Övrigt

Kommunstyrelsens ordförande Johanna Hornberger (M) överlämnar en blomma till Siv Sahlström (C) på hennes bemarkelsedag.

Patrik Nimmerstam (C) ställer en fråga om företaget Miljödata och inträffad cyberattack mot företaget. Kommundirektör Carina Lundberg Udelepp besvarar frågan.

§ 116

KS 2025/0108

Redovisning av hur beviljat partistöd använts under 2024 och utbetalning av partistöd avseende 2026

Ärende

Kommuner får ge partistöd i form av ekonomiskt bidrag eller annat stöd till politiska partier i enlighet med vad som föreskrivs i 4 kap 29–32 §§ kommunallagen. Kommunfullmäktige har i enlighet med nämnda bestämmelser den 22 september 2014 (§ 68) antagit kompletterade regler för kommunalt partistöd i Danderyds kommun. En grundläggande förutsättning för att erhålla partistöd är att partiet har lämnat in en skriftlig redovisning om hur partistödet har använts, inklusive en granskningsrapport, senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. Samtliga partier har lämnat in handlingarna i tid och är berättigade till partistöd för år 2026.

Parti	Beräkningsgrund	Partistöd
Moderaterna	19 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	788 000 kronor
Centerpartiet	12 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	529 000 kronor
Liberalerna	6 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	307 000 kronor
Socialdemokraterna	5 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	270 000 kronor
Kristdemokraterna	4 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	233 000 kronor
Sverigedemokraterna	3 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	196 000 kronor
Miljöpartiet	2 mandat x 37 000 kr + grundstöd 85 000 kr	159 000 kronor

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige noterar att Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Miljöpartiet har lämnat in redovisning och granskningsrapporterna för kalenderåret 2024 inom föreskriven tid den 30 juni 2025.

2. Kommunfullmäktige beslutar att utbetala partistöd för 2026 enligt följande:

- Moderaterna: 788 000 kronor
- Centerpartiet: 529 000 kronor
- Liberalerna: 307 000 kronor
- Socialdemokraterna: 270 000 kronor

Kommunstyrelsen

- Kristdemokraterna: 233 000 kronor
- Sverigedemokraterna: 196 000 kronor
- Miljöpartiet: 159 000 kronor

3. Kommunfullmäktige beslutar att partistödet utbetalas med krav om att skriftlig redovisning och granskningsrapport ska inlämnas senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång, det vill säga den 30 juni 2026.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige noterar att Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Miljöpartiet har lämnat in redovisning och granskningsrapporterna för kalenderåret 2024 inom föreskriven tid den 30 juni 2025.

2. Kommunfullmäktige beslutar att utbetala partistöd för 2026 enligt följande:

- Moderaterna: 788 000 kronor
- Centerpartiet: 529 000 kronor
- Liberalerna: 307 000 kronor
- Socialdemokraterna: 270 000 kronor
- Kristdemokraterna: 233 000 kronor
- Sverigedemokraterna: 196 000 kronor
- Miljöpartiet: 159 000 kronor

3. Kommunfullmäktige beslutar att partistödet utbetalas med krav om att skriftlig redovisning och granskningsrapport ska inlämnas senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång, det vill säga den 30 juni 2026.

§ 117

KS 2025/0217

Revidering av taxa för tillsyn enligt miljöbalken

Ärende

Den 11 juni 2025 (§ 60) beslutade miljö- och stadsbyggnadsnämnden om förslag till taxa för tillsyn enligt miljöbalken. Nämnden har föreslagit att kommunfullmäktige antar föreslagen taxa för tillsyn enligt miljöbalken, samt upphäver gällande taxa, antagen av kommunfullmäktige den 8 november 2021 (§ 131). Den nya taxan ska gälla från den 1 januari 2026. Förslaget är föranlett bland annat av ökade kostnader för tillsyn, ny lagstiftning samt behov av ändringar för att göra taxedokumentet mer relevant och överskådligt. Kommunledningskontoret delar miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige antar föreslagen taxa för miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken. Taxan träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Kommunfullmäktige upphäver gällande taxa, antagen av kommunfullmäktige den 8 november 2021 (§ 131). Beslutet gäller från och med den 1 januari 2026.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige antar föreslagen taxa för miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken. Taxan träder i kraft den 1 januari 2026.
2. Kommunfullmäktige upphäver gällande taxa, antagen av kommunfullmäktige den 8 november 2021 (§ 131). Beslutet gäller från och med den 1 januari 2026.

§ 118

KS 2025/0216

Revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa avseende avgifter för detaljplanearbete

Ärende

Den 11 juni 2025 (§ 59) antog miljö- och stadsbyggnadsnämnden förslag till revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa, med avseende på plan. Nämnden har föreslagit att kommunfullmäktige antar revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa, och upphäver plan-, bygglov samt kart- och mättaxa antagen av kommunfullmäktige 2 februari 2015 (§ 5), samt att kommunfullmäktige tillstryker att timavgiften för planarbete och fast pris för detaljplan antagen av kommunfullmäktige 6 mars 2017 (§ 13, pkt 7–8) upphävs. Den nya taxan börjar gälla från den 1 januari 2026. Syftet med revideringen av taxan är att ge kostnadstäckning inom den fysiska planeringen, vilket nu gällande avgift inte gör enligt självkostnadsprincipen. Taxan är oförändrad för bygg och kart- och mätverksamhetens områden. Inför en eventuell revidering av dessa områden behöver taxemodellen utredas inom byggområdet och annonserade större förändringar i plan- och bygglagen arbetas in. Effekterna av lagförändringarna är i nuläget inte kända. Kommunledningskontoret delar miljö- och stadsbyggnadsnämndens bedömning.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige antar förslag till revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag daterat 27 maj 2025. Taxan börjar att gälla från och med den 1 januari 2026.
2. Kommunfullmäktige upphäver plan-, bygglov samt kart- och mättaxa antagen av kommunfullmäktige 2 februari 2015 (§ 5) i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag. Taxan upphör att gälla den 1 januari 2026.
3. Kommunfullmäktige tillstyrker att timavgiften för planarbete och fast pris för detaljplan antagen av kommunfullmäktige 6 mars 2017 (§ 13, pkt 7–8) upphävs i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag. Timavgiften upphör att gälla den 1 januari 2026.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar i enlighet med förvaltningens förslag.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige antar förslag till revidering av Plan-, bygglov samt kart- och mättaxa i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag daterat 27 maj 2025. Taxan börjar att gälla från och med den 1 januari 2026.
2. Kommunfullmäktige upphäver plan-, bygglov samt kart- och mättaxa antagen av kommunfullmäktige 2 februari 2015 (§ 5) i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag. Taxan upphör att gälla den 1 januari 2026.
3. Kommunfullmäktige tillstyrker att timavgiften för planarbete och fast pris för detaljplan antagen av kommunfullmäktige 6 mars 2017 (§ 13, pkt 7–8) upphävs i enlighet med miljö- och stadsbyggnadsnämndens förslag. Timavgiften upphör att gälla den 1 januari 2026.

§ 119

KS 2025/0150

Svar på motion från Siv Sahlström (C) med flera om att erbjuda lönebonus till personal som har särskild efterfrågad kompetens inom bristyrken**Ärende**

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 17 februari (§ 34) väckte Siv Sahlström (C) med flera en motion om att införa en lönebonus som kan erbjudas till personal som har särskild efterfrågad kompetens inom bristyrken och som kan tänka sig fortsätta arbeta efter pensionsåldern. Bedömningen är att kommunen i huvudsak kan tillsätta utlysta tjänster och redan har möjlighet att göra individuella överenskommelser för att behålla nyckelkompetens. Behov föreligger därmed inte av ett generellt bonussystem. Andra åtgärder, såsom den från 2026 införda partiella nedtrappningsförmånen och information om ekonomiska fördelar med arbete efter pension, bedöms ge bättre stöd för att förlänga arbetslivet.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut**Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige**

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar bifall till eget förslag.

Siv Sahlström (C) yrkar bifall till motionen.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och Siv Sahlströms (C) yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller hennes eget yrkande.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservationer

Christian Ljungdahl (C), Siv Sahlström (C), Patrik Nimmerstam (C) och Lovisa Eriksson (C) reserverar sig till förmån för Siv Sahlströms (C) yrkande.

§ 120

KS 2023/0342

Återtagande av planeringsinriktning för seniorbostäder i Enebyberg, Plogen 12–13

Ärende

Sedan den 29 januari 2024 har miljö- och stadsbyggnadsnämnden haft i uppdrag att ta fram en ny detaljplan för flerbostadshus i form av trygghetsboende på fastigheterna Plogen 12 och 13. Uppdraget var ett led i att till skapa fler trygghetsboenden för äldre inom Enebyberg. Även om det finns ett värde av att till skapa fler trygghetsboenden i ett centralt läge så behöver platsen och utformningen av ett trygghetsboende samtidigt harmoniera med omkringliggande bebyggelse. Majoriteten har därför bedömt att platsen inte är en optimal plats för ett flerbostadshus med trygghetsboende, utan att andra platser bör utredas för ett trygghetsboende i Enebyberg. Gällande ägarförhållandena till marken, visar det sig därutöver att en gemensamhetsanläggning äger marken mellan fastigheterna Plogen 12 och 13, vilket inverkar på möjligheten att, som ursprungligen planerats, bygga en sammanhängande byggnad över båda fastigheterna Plogen 12 och Plogen 13. Fristående mindre huskroppar är inte optimalt för att tillgodose de funktioner som ska inrymmas i ett trygghetsboende. Mot bakgrund av detta har majoriteten bedömt att det nuvarande uppdraget behöver förändras.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen återtar uppdraget som beslutades den 2024-01-29 (KS 2023/0342, § 29) punkterna 1, 2 och 3

1. Kommunstyrelsen antar start-PM för planläggning av Plogen 12 och 13 i Enebyberg för flerbostadshus för trygghetsboende.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt miljö- och stadsbyggnadsnämnden att ta fram ny detaljplan med utgångspunkt i framtaget start-PM för trygghetsbostäder inom Plogen 12 och 13 samt del av Enebyberg 1:105.
3. Kommunstyrelsen uppdrar åt tekniska kontoret att förbereda markanvisning av Plogen 12 och 13 för uppförande av flerbostadshus för trygghetsboende samt integrering av befintliga byggnader på Plogen 11 i trygghetsboendet.

2. Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en ny planeringsinriktning på alternativ plats för att uppföra trygghetsboende i Enebyberg.

Uppdraget ska redovisas senast Q1 år 2027.

3. Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att utreda förutsättningar för uppförande av småhus, exempelvis radhus, på fastigheterna Plogen 12 och 13 samt del av Enebyberg 1:105, där avståndet till befintlig bebyggelse inte förutsätts minska och gemensamhetsanläggningen förutsätts kvarstå.

Uppdraget ska redovisas senast Q1 år 2027.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar bifall till eget förslag.

Christian Ljungdahl (C) yrkar bifall till Johanna Hornbergers (M) yrkande gällande punkt 1.

Därefter yrkar han ändring gällande punkt 2 enligt följande:

”Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett nytt förslag på alternativ plats för att uppföra trygghetsboende i Enebyberg. Uppdraget ska redovisas senast Q1 år 2027.”

Slutligen yrkar han avslag på punkt 3.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och Christian Ljungdahls (C) yrkande gällande punkt 1 och finner att kommunstyrelsen bifaller hennes eget yrkande.

Därefter ställer hon proposition på eget yrkande och Christian Ljungdahls (C) yrkande gällande punkt 2 och finner att kommunstyrelsen bifaller Christian Ljungdahls (C) yrkande.

Slutligen ställer hon proposition på eget yrkande och Christian Ljungdahls (C) yrkande gällande punkt 3 och finner att kommunstyrelsen bifaller hennes eget yrkande.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen återtar uppdraget som beslutades den 2024-01-29 (KS 2023/0342, § 29) punkterna 1, 2 och 3

1. Kommunstyrelsen antar start-PM för planläggning av Plogen 12 och 13 i Enebyberg för flerbostadshus för trygghetsboende.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt miljö- och stadsbyggnadsnämnden att ta fram ny detaljplan med utgångspunkt i framtaget start-PM för trygghetsbostäder inom Plogen 12 och 13 samt del av Enebyberg 1:105.
3. Kommunstyrelsen uppdrar åt tekniska kontoret att förbereda markanvisning av Plogen 12 och 13 för uppförande av flerbostadshus för trygghetsboende samt integrering av befintliga byggnader på Plogen 11 i trygghetsboendet.

2. Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett nytt förslag på alternativ plats för att uppföra trygghetsboende i Enebyberg.

Uppdraget ska redovisas senast Q1 år 2027.

3. Kommunstyrelsen ger kommunledningskontoret i uppdrag att utreda förutsättningar för uppförande av småhus, exempelvis radhus, på fastigheterna Plogen 12 och 13 samt del av Enebyberg 1:105, där avståndet till befintlig bebyggelse inte förutsätts minska och gemensamhetsanläggningen förutsätts kvarstå.

Uppdraget ska redovisas senast Q1 år 2027.

Reservationer

Christian Ljungdahl (C), Siv Sahlström (C), Patrik Nimmerstam (C), Lovisa Eriksson (C), Jenny Åkervall (S) och Gun-Britt Lindström (MP) reserverar sig till förmån för Christian Ljungdahls (C) yrkande. Reservationen utvecklas skriftligt i bilaga.

Reservation från Christian Ljungdahl, Siv Sahlström, Patrik Nimmerstam och Lovisa Eriksson, alla (C), mot Kommunstyrelsens beslut den 16 september 2025 i ärende 12, punkt 3: Återtagande av uppdrag att ta fram ny detaljplan för Plogen 12-13. Reservation är till förmån för Christian Ljungdahls avslagsyrkande.

Grund för ovanstående reservation och yrkande:

Detta stora ärende lades fram i Kommunstyrelsen utan vare sig beredning i KSAU eller någon som helst framförhållning på annat sätt. Syftet från majoritetens sida kan inte ha varit annat än att medvetet skaffa sig ett överläge gentemot oppositionen. Det är ordföranden formella rätt att definiera dagordningen för Kommunstyrelsens möten. Det är dock vår uppfattning att denna rätt har missbrukats i ifrågavarande ärende.

Fastigheterna Plogen 12 och 13 är bebyggda med 11 st. radhus i två huskroppar, och ägs av Danderyds kommun. Bostäderna är avsedda att användas som seniorbostäder, och är utmärkta som just sådana. De är lättillgängliga och lagom i storlek för en till två personer. De ligger nära vårdcentral, matbutiker, buss, Enebybergs bibliotek och Träffpunkten. De har var och en sin lilla och lättskötta trädgårdsdel, som möjliggör både odling och umgänge på den egna tomten. Kort sagt är det mycket attraktiva bostäder för seniorer, som inte längre har ork eller möjlighet att sköta ett eget större boende. Danderydscentern har alltid värvat och bevakat frågan om de kommunägda seniorbostäderna i Danderyd, eftersom de ofta har varit hotade i diskussioner och planer ledda av den politiska majoriteten. Vårt parti har sett till att bostäderna i Plogen 11 renoverades under åren 2011-2014, då vi ingick i en koalition med Moderaterna och Kristdemokraterna, men efter att det samarbetet avslutades avbröts även renoveringen av kvarvarande bostäder.

Idag, många år senare, hänvisar man bland annat till bostädernas dåliga skick, och de höga kostnaderna för att renovera dem. Det har påståtts att det skulle kosta åtskilliga miljoner, och att bostäderna därför inte är värda att satsa på. Vi vänder oss emot detta, och ifrågasätter beräkningarna som är gjorda. Husen går att renovera, och det skulle vara mindre kostsamt än att bygga nya. Seniorbostäderna är en fantastisk möjlighet för Danderyds kommun att kunna erbjuda äldre personer i kommunen en fin hyresbostad i den miljö som de är vana vid, och i vilken de har vänner, bekanta, nätverk och i vissa fall även familjemedlemmar. Idag byggs inte

längre kommunala hyresrätter, och att vi har dessa är i realiteten en unik och stor tillgång, som vi ska värdesätta, förvalta och lämna vidare till nästa generation.

Stocksund 22/9 2025

Christian Ljungdahl (C)

§ 121

KS 2023/0340

Minskat och förtydligat planuppdrag för Svärdet 14, 15 och 20

Ärende

Den 22 april 2024 (§ 67) beslutade kommunstyrelsen att fastställa start-PM för Svärdet 14, 15 och 20 och gav miljö- och stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan. Efter beslutet har kontoret påbörjat detaljplanearbetet i samråd med exploatören där flera utredningar tas fram. Efter diskussion inom den politiska majoriteten har behov uppkommit att förminska och förtydliga planuppdraget. Det behöver även göras ett förtydligande gällande utbredning, höjd och typ av bostäder. Sammanfattningsvis ska inriktningen vara att huvudbyggnaden inom Svärdet 15 bevaras medan bebyggelsens höjd ska ha en tydlig nedtrappning samt placeras med ett hänsynsfullt avstånd till angränsande villor. Grönska ska ha en framskjuten plats i planeringen, särskilt som en grön övergång mellan Svärdet 15 och den nya boendemiljön samt med en grönskande generös gatumiljö. Förslaget ska innehålla radhus eller liknande småhus, och en boendemiljö som i övrigt i sin utformning synliggör villastadens grönska ska eftersträvas. Slutligen ska planeringen utgå från en inriktning med en betydande del av bebyggelsen mot seniorbostäder, såsom exempelvis trygghetsboende. Mot bakgrund av detta har majoriteten bedömt att det nuvarande uppdraget behöver förändras.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ger miljö- och stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 samt del av Danderyd 2:1 och Danderyd 3:128 och förtydligar tidigare uppdrag från den 22 april 2024 § 67 enligt följande punkter.

Förtydligande av uppdrag om att upprätta förslag till detaljplan:

- Fastigheten Svärdet 15 ingår i särskilt värdefullt område (6. Egnahem Klingsta) enligt kommunens kulturmiljöhandbok (2024). Byggnaden ska bevaras då den är en del av Hagvägens villamiljö som därmed har en särställning framför byggnaderna inom Svärdet 14 och 20.
- Den nya boendemiljön ska utformas med den grönskande trädgårdsmiljö som ideal som är typisk för villastaden. Trädgården ska synliggöras från omgivningen genom siktlinjer mot gården under förutsättning att detta är möjligt med hänsyn till gränsvärden för trafikbuller. Grönska ska ha en framskjuten plats i planeringen, särskilt som en grön övergång mellan huvudbyggnaden på Svärdet

15 och den nya boendemiljön, samt med en grönskande generös gatumiljö.

- Detaljplanen ska ha inslag av radhus i den norra delen med ett generöst respektavstånd till befintliga villafastigheter.
- Planeringen av en betydande del av de nya bostäderna ska utgå ifrån en inriktning mot seniorbostäder såsom exempelvis trygghetsboende. Bostäder utformade på ett sätt som vanligtvis efterfrågas av äldre och som endast görs tillgängliga för äldre.
- Bebyggelse som planeras närmast Svärdvägen och Klingstastråket ska vara minst en våning lägre än den högsta byggnaden inom Svärdet 7 närmast planområdet (+49,0 meter över nollplanet). Ingen ny bebyggelse ska vara högre. Bebyggelsens höjd ska ha en tydlig nedtrappning mot villastaden så att den mot Edsviksvägen blir en hel våning lägre än den mot Svärdvägen.
- Bebyggelsen ska vara indragen från angränsande vägar med grönskande förgårdsmark som på ett betydande sätt ska bidra med karaktär till gaturummet.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar bifall till eget förslag.

Christian Ljungdahl (C) yrkar att planuppdraget återtas i sin helhet.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget förslag och Christian Ljungdahls (C) yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller hennes eget förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ger miljö- och stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att upprätta förslag till detaljplan för Svärdet 14, 15 och 20 samt del av Danderyd 2:1 och Danderyd 3:128 och förtydligar tidigare uppdrag från den 22 april 2024 § 67 enligt följande punkter.

Förtydligande av uppdrag om att upprätta förslag till detaljplan:

- Fastigheten Svärdet 15 ingår i särskilt värdefullt område (6. Egnahem Klingsta) enligt kommunens kulturmiljöhandbok (2024). Byggnaden ska bevaras då den är en del av Hagvägens villamiljö som därmed har en särställning framför byggnaderna inom Svärdet 14 och 20.
- Den nya boendemiljön ska utformas med den grönskande trädgårdsmiljö som ideal som är typisk för villastaden. Trädgården ska synliggöras från omgivningen genom siktlinjer mot gården under förutsättning att detta är möjligt med hänsyn till gränsvärden för trafikbuller. Grönska ska ha en framskjuten plats i planeringen,

särskilt som en grön övergång mellan huvudbyggnaden på Svärdet 15 och den nya boendemiljön, samt med en grönskande generös gatumiljö.

- Detaljplanen ska ha inslag av radhus i den norra delen med ett generöst respektavstånd till befintliga villafastigheter.
- Planeringen av en betydande del av de nya bostäderna ska utgå ifrån en inriktning mot seniorbostäder såsom exempelvis trygghetsboende. Bostäder utformade på ett sätt som vanligtvis efterfrågas av äldre och som endast görs tillgängliga för äldre.
- Bebyggelse som planeras närmast Svärdvägen och Klingstastråket ska vara minst en våning lägre än den högsta byggnaden inom Svärdet 7 närmast planområdet (+49,0 meter över nollplanet). Ingen ny bebyggelse ska vara högre. Bebyggelsens höjd ska ha en tydlig nedtrappning mot villastaden så att den mot Edsviksvägen blir en hel våning lägre än den mot Svärdvägen.
- Bebyggelsen ska vara indragen från angränsande vägar med grönskande förgårdsmark som på ett betydande sätt ska bidra med karaktär till gaturummet.

Reservationer

Christian Ljungdahl (C), Siv Sahlström (C), Patrik Nimmerstam (C) och Lovisa Eriksson (C) reserverar sig till förmån för Christian Ljungdahls (C) yrkande. Reservationen utvecklas skriftligt i bilaga.

Expedieras

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Reservation från Christian Ljungdahl, Siv Sahlström, Patrik Nimmerstam och Lovisa Eriksson, alla (C), mot Kommunstyrelsens beslut den 16 september 2025 i ärende 13: Minskat och förtydligat planuppdrag för Svärdet 14, 15 och 16.

Reservation är till förmån för Christian Ljungdahls yrkande: Planuppdraget för Svärdet 14, 15 och 16 dras tillbaka i sin helhet

Grund för ovanstående yrkanden och reservation:

Även detta stora ärende lades fram i Kommunstyrelsen utan vare sig beredning i KSAU eller någon som helst framförhållning på annat sätt. Syftet från majoritetens sida kan inte ha varit annat än att medvetet skaffa sig ett överläge gentemot oppositionen. Det är ordföranden formella rätt att definiera dagordningen för Kommunstyrelsens möten. Det är även här vår uppfattning att denna rätt har missbrukats i ifrågavarande ärende.

Mörby Centrum har de senaste ca 10 åren genomgått en stor omdaning till följd av en detaljplan som har gett möjlighet till rivning av byggnader, utbyggnad av centrum och kontor, nya hårdgjorda ytor och ett stort antal nya bostäder.

Förtätningen av området, alltså höga kontors- och bostadshus, minskad parkyta och ianspråktaga grönytor, har lett till en stadsmiljö som saknar tillräcklig kompensation i form av gröna lungor, lekplatser och tillgängliga utemiljöer.

När arbetet med att forma och bestämma utvecklingen av de närliggande ytor som "frigjorts" efter nedtagningen av kraftledningen nu kan ta vid, vänder vi oss emot att mera exploatering ska få göras i området. För att tillgodose de närboendes behov av natur och möjlighet till utomhusvistelse, måste de grönytor som finns kvar tas till vara och säkras. Mycket grönstruktur har redan förlorats i området som helhet.

Det är bekräftat genom aktuell forskning att hårdgjorda, tätbebyggda ytor bildar sk "värmeöar", och därmed ökar hälsorisken för människor. Grönytor balanserar och minskar risken för temperaturopppar samt olika skador som kan uppstå vid skyfall. Det är samhällets plikt, dvs politikens ansvar, att se till att boendemiljöer är miljömässigt hållbara och gynnar människors hälsa. Det är särskilt viktigt när det gäller små barn samt de äldre i samhället.

Vi anser därför att den nya inriktningen för området ska utgå ifrån att byggrätterna i området inte ökas. En exploatering som går in i kvarteret Svärdet ska inte prövas, utan kvarteret ska bevaras med nuvarande struktur. Grönytorna ska stärkas i form av benämningen parkmark, där så är möjligt.

Vi ser i dagsläget ett stort behov av att livskvaliteten i Mörby centrums närområde säkras för nu och framtida boende med grönytor, fina gångstråk och en människovänlig, inbjudande grönstruktur. Befintliga stora träd ska bevaras och skyddas. Inriktningen ska vara att grönska och luftighet nu ska utgöra den balans som det tätbebyggda Mörby centrum-området behöver, så att en god livsmiljö för människor i alla åldrar blir slutresultatet.

Stocksund 22/9-25

Christian Ljungdahl (C)

§ 122

KS 2025/0319

Uppdrag att ge Danderyds kommun en egen kulturkanon

Ärende

Regeringen har presenterat Sveriges kulturkanon – en lista med verk, traditioner och idéer som präglar Sverige genom tiderna. Tanken är att lyfta fram det som håller ihop samhället och ge fler en chans att upptäcka sina gemensamma rötter. Att Danderyds kommun finns med är positivt. I listan lyfts bland annat Elsa Beskows verk ”Tomtebobarnen” fram som skildrar livet hos en liten tomtefamilj som bor i skogen. Elsa Beskow bodde och verkade i Djursholm under stora delar av sitt liv. Det sagda väcker en spännande fråga för Danderyds kommun att ha en egen kulturkanon. Kommunen har så mycket att vara stolt över – konstnärer, författare, unika byggnader, historiska platser, naturmiljöer och traditioner som gör Danderyds kommun speciell. En lokal kanon skulle kunna:

- ge skolorna ett levande verktyg för att förmedla kultur och historia om hembygden
- skapa stolthet för kommuninvånarna
- locka fler att upptäcka Danderyds kommuns rika kulturarv

Kulturen är inte något som ligger i ett arkiv – den är något att bära med sig, att dela och bygga vidare på. Sveriges nya kulturkanon kan bli ett levande verktyg för bildning, sammanhållning och framtidstro. En kanon utesluter inget, men lyfter fram det som bär Sverige. Det är också en inbjudan till fler att få upptäcka, förstå och känna delaktighet i den svenska kulturen. Att låta Danderyds kommun få en egen kulturkanon kan skapa stolthet över kommunens plats i svensk kulturhistoria och borga för att kulturens kraft värnas.

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningskontoret att tillsammans med bildningsförvaltningen utreda förutsättningarna för att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun.

Yrkanden

Ordförande Johanna Hornberger (M) yrkar bifall till eget förslag. Christian Ljungdahl (C) biträder Johanna Hornbergers (M) yrkande.

Proposition

Ordförande Johanna Hornberger (M) ställer proposition på eget yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller det.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunledningskontoret att tillsammans med bildningsförvaltningen utreda förutsättningarna för att ta fram en kulturkanon för Danderyds kommun.

Expedieras
Kultur- och fritidsnämnden

